

EVOKACE

Neil Daniels:
AC/DC

Raná léta s Bonem Scottem

EVOKACE *Neil Daniels*
AC/DC
Raná léta s Bonem Scottem

Neil Daniels

AC/DC

Raná léta s Bonem Scottem

AC/DC The Early Years With Bon Scott
přeložila Radka Knotková

Copyright © Neil Daniels, 2012, All rights reserved
Translation © Radka Knotková

ISBN 978-80-7207-939-1

Z anglického originálu

Neil Daniels: AC/DC The Early Years With Bon Scott

vydaného nakladatelstvím Independent Music Press v roce 2013

Přeložila Radka Knotková

Redakce Tereza Houšková

E-kniha purehtml.cz

Vydalo nakladatelství & vydavatelství

VOLVOX GLOBATOR

Štítného 17, 130 00 Praha 3 www.volvox.cz

jako 46. svazek edice Evokace

celkově jako 1004. publikaci

Vydání první Praha 2013

Adresa knihkupectví

VOLVOX GLOBATOR:

Štítného 16, 130 00 Praha 3 – Žižkov

BEAT

RADIO

Classic Rock

1. část

Raná léta

Předmluva Mick Box (Uriah Heep)

Dá se o AC/DC vůbec říct něco, co už neřekl někdo jiný?

AC/DC jsou jednou z nejlivnějších hardrockových skupin sedmdesátých let dvacátého století a jejich energický rockový styl dal spojení power akord zcela nový význam. Jejich hudební ráz je v jádru minimalistický, což mu propůjčuje o to víc síly, a vrané fázi hudební dráhy se k onomu mocnému řevu power akordů přidával ještě vřeštivý hlasový projev Bona Scotta. AC/DC vzali svou verzi barového rocku a přenesli ji ze sydneyjských hospod a klubů do největších světových arén – a v tom se jim nikdo nevyrovnal. Házení hlavou začalo při prvním úderu na hajtku a už nepřestalo.

Je lichotivé, že se je spousta kapel pokoušela a pokouší napodobit, dosud se to ale žádné ani vzdáleně nepovedlo. Dokonalé riffy a písničky AC/DC obstály ve zkoušce časem a i dnes si je lidi s radostí poslechnou naživo.

Po celou kariéru měli AC/DC v oblibě dvojsmyslné texty, které ale vždy překypovaly rošťáckým smyslem pro humor. Ve svých prvních albech – *High Voltage* (nahráno v roce 1974, vydáno v roce 1975) a *T. N. T* z roku 1975 – použili recept, který z nich nakonec udělal jednu z nej slavnějších (ne-li nejslavnější) rockových skupin na světě.

Angus je fenomenální kytarista a na pódiu má zdánlivě neomezené množství energie, příležitost zazářit mu však dává skvělý výkon ostatních. Každý z nich je ve své roli vynikající, díky čemuž vznikla nakažlivá rocková odrůda, jaké není rovno.

Nejlepším způsobem, jak tuto předmluvu zakončit, je ocitovat název jejich osmého australského a sedmého mezinárodního studiového alba vydaného v roce 1981 *For Those About To Rock We Salute You* – „Zdravíme všechny, kteří mají chuť na rock“. Pokud je rock vaším oblíbeným hudebním žánrem, pak jsou AC/DC tou nejlepší volbou.

Mějte se!

Mick Box

Uriah Heep

www.uriah-heep.com

AC/DC jsou v současnosti oprávněně považováni za jednu z nejlepších rockových kapel na světě. Kritika je po větší část jejich kariéry zesměšňovala a vážnosti se jim začalo dostávat teprve nedávno – však už bylo načase. Celosvětově prodali na 200 milionů desek a každý rok prodávají miliony dalších i přesto, že v posledních dvaceti letech jsou mezi jejich alby dlouhé prodlevy.

Dá se říct, že hudební dráha AC/DC, která začala v roce 1973 v australském Sydney, se dělí do několika odlišných fází. První byla éra Davea Evanse, původního frontmana skupiny. V roce 1974 začalo období Bona Scotta, které skončilo roku 1980 jeho předčasnou smrtí – někteří tvrdí, že právě v této době se AC/DC nacházeli na vrcholu. V roce 1980 produkoval Robert „Mutt“ Lange album *Back In Black* a v roce 1981 *For Those About To Rock We Salute You*, jimiž byla zahájena éra Briana Johnsona, která skončila v roce 1983 odchodem bubeníka Phila Rudda. Poté se skupina podle mnohých na několik let ocitla v tvůrčím úpadku. Jejich koncerty byly stále hojně navštěvovány, ale výjimečnosti raných nahrávek, dřívějšímu úspěchu v hitparádách, vysoké prodejnosti a slušným recenzím se přiblížili teprve v roce 1990 s albem *The Razor's Edge*. Když do AC/DC uprostřed devadesátých let znovu vstoupil Phil Rudd, vrátila se kapela k sestavě z dob *Back In Black*: sólový kytarista Angus Young, doprovodný kytarista Malcolm Young, basista Cliff Williams, bubeník Phil Rudd a zpěvák Brian Johnson. Během této fáze vydali v roce 1995 album *Ballbreaker* a v roce 2000 *Stiff Upper Lip*. Jejich produkce sice značně zpomalila, přesto se vždy po několika letech vydávali na dlouhá celosvětová turné. Tvůrčí úpadek z poloviny osmdesátých let měli očividně za sebou. Vrátili se ve vrcholné formě, a tak v roce 2008 začíná s *Black Ice* zcela nová éra jejich tvorby. *Black Ice* je možné označit zajedno z nejlepších alb v historii AC/DC a skupina se díky němu stala populárnější než kdykoli předtím.

Diskuze na toto téma je ale třeba přenechat jiné knize, protože – jak název napovídá – tato konkrétní práce pojednává o éře Bona Scotta mezi lety 1974 a 1979. Kromě toho si autor dovolil začlenit kapitulu o období Davea Evanse a úspěchu *Back In Black*, které bylo zamýšleno v podstatě jako pocta zesnulému Bonu Scottovi. K tomu v knize najdete dovětek uvádějící posmrtné nahrávky Bona Scotta, a nakonec kapitulu v dodatcích, již lze chápat jako výčet alb vydaných po zpěvákově smrti. Zde se rovněž dává do kontextu kritický a komerční úspěch Scottova období.

Během Scottovy éry byli AC/DC na tvůrčím vzestupu. Z jejich prvního mezinárodního alba *High Voltage* vydaného v roce 1976 (spojení dvou desek zveřejněných v Austrálii – *High Voltage* a *T. N. T.* z roku 1975) bylo patrné, že AC/DC budou jednoho dne opravdu výbornou kapelou, přestože je kritika tehdy považovala za otřepané. Zábavné *Dirty Deeds Done Dirt Cheap* z šestasedmdesátého, o rok mladší mistrovské *Let There Be Rock*, vzrušující *Pozverage* z osmasedmdesátého, klasické koncertní album *If You Want Blood You've Got It* z roku 1978 a legendární *Highway To Hell* z roku devětasedmdesát dokládají, jak rychle a vytrvale se nezkušená rocková kapela hrající v klubech změnila ve vynikající hard rockové profesionály prvotřídních schopností. Bon Scott byl zcela mimořádný a právě jeho originalita, šarm, výstřednost a šoumenství dostaly skupinu z umouněných klubů ve východní Austrálii do slavných síní v Evropě a USA. Po Scottově smrti kapela pokračovala v činnosti nejenom kvůli jeho památce, ale také protože věděli, že by nechtěl, aby jméno AC/DC zaniklo.

Raná léta nejsou pojednáním o smrti Bona Scotta, která byla zevrubně rozebrána v nesčetných svazcích a článcích, nýbrž oslavou hudby a holdem jednomu z nejlepších rockových frontmanů všech dob. *AC/DC – Raná léta s Bonem Scottem* (stejně jako autorova předchozí kniha o rané éře Metallicity) nejenom, že líčí vzestup skupiny, ale také předkládá historii a analýzu každého alba, které se Scottem nahráli. O AC/DC a mnoha dalších samozřejmě existuje hotová knihovna textů, ovšem tato kniha není klasickou biografií, jelikož se soustředí na

specifické časové období jejich kariéry a na jejich hudbu, nikoli na soukromé životy členů. *Raná léta s Bonem Scottem* nejsou vyčerpávajícím životopisem – je to neformální, snadno stravitelný průvodce hudbou a turné z určitého období.

Vyprávění o Bonu Scottovi je vzhledem k jeho předčasné smrti nevyhnutelně tragické. Neprodlévejme však u smutných časů a ponořme se raději do fantastické hudby vzniklé mezi lety 1974, kdy se Scott ke kapele přidal, a 1980, kdy zemřel. Pokud rocková hvězda zemře mladá, mívají lidé sklon dělat senzaci z nedůležitých podrobností jejího života a téměř si nevšímají toho, co z ní hvězdu vůbec udělalo. Tato kniha se zabývá Bonovou hudbou, která tragické detaily o jeho smrti dlouho přežije. Nepřipomínejme si tedy události vedoucí ke Scottově nečekanému skonu, ale jeho vystupování na pódiu, hudbu a dědictví.

A samozřejmě AC/DC – zdravíme vás!

Neil Daniels

www.neildaniels.com

neildanielsbooks.wordpress.com

Éra Davea Evanse 1973–1974

„Heleďte, já byl se skupinou od první zkoušky až do dne, kdy jsme šli od sebe. Strávil jsem s nima každý den. Trvalo to jenom rok, ale i za tu krátkou dobu jsme měli neshody.“

– z rozhovoru Davea Evanse pro Simona Rushwortha,

Rush On Rock, 2010

Devátého prosince 1979 odehráli AC/DC v pařížském Pavillon de Paris před několika tisícovkami oddaných rockových fanoušků skutečně uchvacující koncert. Ačkoli vystoupení trvalo osmdesát minut a bylo tedy relativně krátké, AC/DC během něj předvedli takovou spoustu energie, charismatu a schopností, až to bylo k neuvěření. Koncert byl promítán v kinech – a později vydán na VHS a DVD – a i po více než třiceti letech je úžasné sledovat, jak velký dopad tehdejší sestava – zpěvák Bon Scott, sólový kytarista Angus Young, doprovodný kytarista Malcolm Young, basista Cliff Williams a bubeník Phil Rudd – měla a dosud má na rockové fanoušky a nové generace kapel po celém světě. Toto pařížské vystoupení – vydané pod názvem *Let There Be Rock: The Movie, Live In Paris* – je důležitým historickým dokladem a samozřejmě poctou éře Bona Scotta. Na samém začátku však AC/DC vypadali úplně jinak.

Skupina AC/DC byla založena v listopadu 1973 skotskými rodáky a bratry Malcolmem a Angusem Youngem. Mezi její členy dále patřili zpěvák Dave Evans, basista Larry Van Kriedt narozený v Americe a bubeník Colin Burgess. Hnací silou kapely byl Malcolm.

Malcolm Young, plným jménem Malcolm Mitchell Young, se narodil 6. ledna 1953 v Glasgowě Williamovi a Margaret Youngovým. Youngovi bydleli v Cranhillu, subvencovaném dělnickém sídlišti v severní části města, tvořeném především výškovými budovami často přezdívanými „byty na výši“ a postaveném v padesátých letech, kdy

Glasgow trpěl nedostatkem obytných domů. Mnoho rodin, které ve čtvrti žily, bylo chudých a/nebo nezaměstnaných, strádala však většina města a životní podmínky v Cranhillu byly v ostrém kontrastu s nechvalně proslulými glasgowskými slumy. Youngovi – William, Margaret a čtyři z jejich dětí, George, Malcolm, Angus a Margaret – zvedli v květnu 1963 kotvy a přestěhovali se do Sydney v Austrálii.

Další, méně známý potomek manželů Youngových – Alex Young, nejstarší ze čtyř synů – zůstal ve Skotsku. Později zamířil do Londýna, kde společně s Tonym Riversem a Petem a Geoffem Swettenhamovými založil kapelu Grapefruit a hrál v ní na baskytaru.

Angus, druhý Young v AC/DC a Malcolmův nej bližší spolupracovník, plným jménem Angus McKinnon Young, se narodil 31. března 1955 jako nejmladší z osmi dětí. Jeho prvním nástrojem bylo banjo, které po své první zkušenosti s kytarou upravil tak, aby mělo šest strun. Jako dítě byl velkým fanouškem Little Richarda a vliv na něj měli i Chuck Berry, Freddie King, John Lee Hooker, Jimi Hendrix a Kinks. Malcolmovi i Angusovi se líbilo, jak bílí angličtí hudebníci šedesátých let vzali předválečné a těsně poválečné blues, skloubili je s rokenrolem a stvořili tvrdou, originální a vzrušující hudbu, která nakonec dala vzniknout hard rocku a heavy metalu. Způsob, jakým blues hráli a zpívali například Robert Johnson, Buddy Guy, Muddy Waters, Elmore James, Howlin' Wolf, John Lee Hooker, B. B. King a dlouhá řada dalších, měl nesmírný vliv na Jimmyho Page, Erika Claptona, Jeffa Bečka a jiné britské kytaristy šedesátých let. Černošští hráči blues byli ve své vlasti paradoxně celkem neznámí a mnoho Američanů si jich oprávněně, třebaže opožděně všimlo teprve po nástupu britských skupin.

Anguse fascinoval Hendrixův hudební styl – způsob, jakým hrál na svůj stratocaster a používal zesílenou zpětnou vazbu, vzbuzoval úžas. Cream a později Who a Led Zeppelin patřili mezi první kapely, které se vydaly na Západ těžit z lukrativního amerického trhu. Najezdily tisíce kilometrů po celých Spojených státech, vystupovaly na nejrůznějších

místech a hrály před všemožnými publiky. Britské skupiny mířily do USA, nasávaly americkou kulturu a navštěvovaly kouty hlubokého Jihu, které inspirovaly černošské hráče blues. Mnoho zmíněných skupin bylo americkou hudbou uchváčeno – právě spojením blues, jazzu, folku, rockabilly a soulu vznikl v šedesátých letech hard blues rock. Odtud termín „boom britského blues“.

Angus nepovažoval kytaru za důležitou, dokud nedorostl do puberty a nedostal kytaru značky Hofner a zesilovač v ceně šedesáti australských dolarů. Vzhledem k Angusově zálibě hrát nahlas ale zesilovač nenašel u každého pochopení. Jednou Malcolmův mladší bratr zaskakoval v kostele za kytaristu, který odešel z místní kapely, a setkal se u obecenstva se stížnostmi na svou příliš hlasitou hru. Někdy v roce 1967 si v sydneyjském obchodě s hudebninami koupil tmavohnědého Gibsona SG z druhé ruky, a zpečetil tak svůj osud. Jeho bouřlivé jevištní osobnosti lehký gibbon dokonale vyhovoval, na rozdíl od Fendera Stratocasteru, který byl na jeho malou postavu trochu těžký. Angus neuměl číst v notách, hudbě nerozuměl a v pubertě neměl ani ponětí, jak se hrají akordy a co to jsou hudební formy – podobně jako spousta hudebníků své generace si vymýšlel vlastní riffy. Sólo hra pro něj nepředstavovala nic složitého. Akordy ho naučil teprve starší bratr Malcolm.

Navzdory ohromné geografické vzdálenosti v sobě Malcolm a Angus nezapřeli skotské kořeny a dál fandili svému milovanému fotbalovému týmu: Rangers F. C. Po opakovaném stěhování se Youngovi konečně usadili v Burwoodu, zeleném, příjemném předměstí Sydney, kde se rodině žilo pohodlně.

Malcolma a Anguse tehdy pravděpodobně nejvíc ovlivnil jejich starší bratr George (plným jménem George Redburn Young, narozen 6. listopadu 1946 v glasgowské čtvrti Bridgeton), který jako vůbec první potomek manželů Youngových začal hrát na kytaru. Vstoupil do Easybeats, kteří mezi lety 1964 a 1969 patřili mezi nejvýznamnější australské skupiny. V roce 1966 zabodovali s nakažlivou písní „Friday

On My Mind“. Easybeats se jako jedné z prvních australských kapel podařilo uspět na mezinárodním poli a zmíněný hit dodnes zůstává klasikou. George byl nedílnou součástí skupiny a podílel se na mnoha jejích písních, nejprve se zpěvákem Steviem Wrightem, a později se sólovým kytaristou Harrym Vandou.

Vanda (zkratka od Vandenberg, plným jménem Johannes Hendricus Jacob Vandenberg) se narodil v Nizozemsku roku 1946 a stejně jako Youngovi nebyl v Austrálii rodákem, nýbrž přistěhovalcem. Youngovi i Vandenbergovi žili roku 1963 v přistěhovaleckém hostelu na sydneyjském předměstí Villawood. Brzy poté vznikli Easybeats, skládající se rovněž z imigrantů. Sestavu tvořili zpěvák Stevie Wright, basista

Dick Diamonde, bubeník Gordon Fleet, sólový kytarista Harry Vanda a doprovodný kytarista George Young.

Ve čtvrtletníku *Australian Musician* bylo v roce 2007 napsáno, že setkání George Younga a Harryho Vandy ve zmíněném sydneyjském hostelu patří mezi nej důležitější události v historii australské hudby. Poté, co Easybeats podepsali smlouvu s vydavatelstvím EMI, se z Vandy a Younga stali tvůrčí partneři. Coby hudebníci slavili ohromný úspěch, sjezdili celou Austrálii a vypravili se i do Velké Británie a USA. Když se Easybeats v devětašedesátém rozpadli, uzavřeli Vanda s Youngem autorské a produkční partnerství. Na několik let se přestěhovali do Velké Británie, kde pod různými jmény napsali a nahráli několik písní. V roce 1973 se vrátili do Austrálie.

Malcolm byl Georgeovým úspěchem tak nadšený, že se naučil hrát na kytaru a vstoupil v Newcastlu v Novém jižním Walesu do skupiny Velvet Underground (neplést s bývalou newyorskou kapelou Lou Reeda). Jako děti se Malcolm a Angus vídali s Georgem jen zřídka, protože jejich starší sourozenec neustále pracoval a cestoval, samozřejmě ho ale obdivovali a jeho zdar na ně měl zásadní vliv. Velvet Underground chrlili hlavně coververze písní od T-Rex a Rolling Stones. Malcolm byl velkým fanouškem blues a inspiroval se především

u anglických bělošských bluesových kytaristů a skupin ze šedesátých let, například Yardbirds, Kinks a Cream, a dále hvězd amerického rokenrolu jako Eddie Cochran a Carl Perkins. Youngovi tíhli spíš k mladším hráčům blues než raně popovým Beatles nebo jiným kapelám hrajícím merseybeat. Na blues bylo něco, co Malcolma i Anguse fascinovalo. Už tehdy se jasně ukázalo, že tento hudební styl bude v jejich kariéře hrát podstatnou roli.

Angus v době Velvet Underground jamoval ve skupině Kantuckee, jejíž původní sestavu tvořili kromě něj zpěvák Bob McGlynn, basista Jon Stevens a bubeník Trevor James. Kapela se rozpadla a poté znovu dala dohromady pod názvem Tantrum a ve složení Mark Sneddon u mikrofonu, Jon Stevens na baskytaru, Trevor James za bicími a Angus na kytaru. Žádná ze skupin neprorazila, pro oba kytaristy ale byly dobrou průpravou.

Malcolm s Angusem se dočkali úspěchu, když založili vlastní kapelu a začali spolupracovat. Koho z nich napadlo dát se dohromady? „Skupinu zakládal Malcolm,“ vzpomínal Angus v rozhovoru s Paulem Cashmerem pro časopis *Undercover* v roce 2008. „Našel v Newtownu barák určený k demolici a prohlásil, že ho za pár babek koupí. Uspořádal několik konkurzů a vybízel lidi, aby přišli a zúčastnili se.

O tejdén později mi řekl: ‚Nechceš vzít tu svou kytaru, stavit se a vyzkoušet to?‘ A mě napadlo: ‚Hlavně, že to není normální zaměstnání.‘“

A tak v listopadu 1973 založili tehdy dvacetiletý Malcolm a jeho osmnáctiletý bratr Angus AC/DC. Ze skupiny se okamžitě stala nerozlučná rodina, jejíž nedílnou součástí byla během prvních let i Margaret, starší sestra Youngových, která bratry brávala na koncerty, a otevírala jim tak nové hudební světy. Společně si zašli poslechnout Beatles a legendárního jazzmana Louise Armstronga. Oblíbeným místem sydneyjských milovníků hudby byl Sydney Stadium, kde vystupovali nejvýznamnější umělci té doby.

Jelikož se Youngovi zapsali u talentové agentury, která pro ně ještě před koncem roku stačila naplánovat několik vystoupení, museli skupinu urychleně pojmenovat. Konečný název podle některých zdrojů vymyslela Margaret, když na šicím stroji uviděla vyražená písmena AC/DC – zkratku pro alternating current / direct current (střídavý proud / stejnosměrný proud). Jaké lepší jméno by si drsná a energická rokenrolová kapela mohla přát? Jiní ovšem tvrdí, že s nápadem nazvat skupinu AC/DC přišla Georgeova manželka Sandra. Na oficiální webové stránce www.acdc.com stojí, že jméno vzešlo z „elektrického kabelu Youngovic vysavače“. Ať už s ním přišel kdokoli, bylo dokonalé.

Bratři Youngovi začali shánět hudebníky, kteří by v jejich nové skupině zaplnili volná místa. Basista Larry Van Kriedt (narozen roku 1954, do dnešního dne jediný člen AC/DC pocházející z USA) se do Sydney přistěhoval v roce 1969 a s Youngovými se seznámil nedlouho poté. Kriedt, jehož otec David Van Kriedt byl úspěšným jazzmanem, vyrostl obklopen jazzem a z hudebního hlediska neměl s Angusem a Malcolmem mnoho společného, přesto mu bratři nabídli, aby se k AC/DC přidal. Zamlouvalo se jim, jak nesmírně je talentovaný: uměl hrát na baskytaru, kontrabas a saxofon. Kromě něj do skupiny vstoupil bubeník Colin Burgess (narozen 16. listopadu 1946), který mezi lety 1968 a 1972 hrával v kultovní australské kapele Master Apprentices.

Původní sestavu tvořili sólový kytarista Angus Young, doprovodný kytarista Malcolm Young, bubeník Colin Burgess, basista Larry Van Kriedt a zpěvák Dave Evans (narozen 20. července 1963), kterého do AC/DC přivedl Malcolm ze své bývalé skupiny Velvet Underground – ti dva spolu ale dříve nehráli, protože v době, kdy se Evans k Velvet Underground přidal, Malcolm již odešel založit s bratrem vlastní kapelu.

Když Evans dělal v roce 2007 rozhovor s Markem Prindlem pro časopis *Citizen*, řekl o svém vstupu do AC/DC toto: „Uslyšel jsem zaklepání na dveře a venku stál Angus Young. Vůbec jsem ho neznal. Představil se jako Malcolmův mladší brácha, řekl mi, že v jeho skupině Kantuckee

potřebujou zpěváka a někdo mě doporučil. Jejich hudba ale byla dost zaměřená na kytaru a nebylo v ní pořádně co zpívat, a tak jsem odmítl. Krátce nato jsem odpověděl na novinovej inzerát, v kterým se sháněl hard rockovej zpěvák. A kdo ho nezařadil – Malcolm Young.“

Malcolm Evansovi vyložil, co má se skupinou v plánu, a pověděl mu, že v ní zatím jsou Colin Burgess a Larry Van Kriedt. Evans se se všemi třemi sešel na sydneyjském předměstí Newtown, společně si zajamovali a usoudili, že jim to jde. Vycházeli spolu a bavilo je to. Nedlouho poté se Malcolm Evansovi ozval a řekl mu, že kapela jeho bratra Anguse se rozpadla, a proto se k nim na konkurs dostaví i on. Angus tedy přišel na příští jámo vačku – všech pět hudebníků se skvěle doplňovalo.

Zásadní pojítka mezi Evansem a bratry Youngovými představovala sdílená láska k blues. Evansovým oblíbeným zpěvákem byl mladý Paul Rodgers z anglické skupiny Free a jeho oblíbenou kapelou Led Zeppelin. Dále na něj měli vliv Beatles, Rolling Stones, Troggs a Deep Purple. Byl ale vychován ve zcela jiném prostředí než Youngovi, a tak mezi nimi docházelo ke kulturním střetům.

„Angus s Malcolmem pořád ještě bydleli s rodičema a všichni u nich doma k sobě měli blízko a podporovali se,“ vysvětlil Dave Evans R. Scottu Boltonovi v rozhovoru pro stránku *Rough Edge* v roce 2006. „Já z domova odešel v šestnácti, když jsme se s tátou porafali kvůli mejm dlouhejm vlasům. Zamířil jsem do Kings Cross, což byla dost drsná čtvrť, kam se stahovali hazardní hráči, feťáci a prostitutky z celého Sydney. Kromě nich tam ale žila i spousta začínajících umělců a muzikantů. Byla to pro mě úžasná zkušenost – někdy to tam bylo jako v nebi, jindy jako v pekle. Dospěl jsem rychle a stal se ze mě pěkněj divoch.“

Skupina začala vystupovat naživo a s pomocí bedňáka Raye Arnolda a jeho parťáka Alana Kissacka se jim podařilo nadchnout Genea Piersona, uměleckého manažera předního klubu Chequers, kde jim bylo dovoleno odehrát na Silvestra roku 1973 koncert. AC/DC byli nicméně hlasití, a to tak moc, že se dočkali stížností.

Vystoupení vzbudilo pozornost, jelikož se rozšířila informace, že ve skupině hrají dva mladší bratři George Younga z Easybeats a Colin Burgess z Masters Apprentices. Šlo o první koncert AC/DC – a na jakém lepším místě ho uspořádat než v nejdůležitějším sydneyjském klubu? Skupina dokázala, že vzhledem ke své neúnavné energii a charismatu v budoucnosti nepochybně přiláká značné publikum. Vystoupení se povedlo, ale stejně jako kterákoli jiná ctižádostivá a tvrdě pracující kapela se AC/DC měli ještě čemu učit.

Během této rané fáze prošla sestava mnoha změnami: Larry Van Kriedt strávil ve skupině jenom čtyři měsíce a v únoru 1974 ho na krátkou dobu nahradil Neil Smith, ten však v dubnu odešel a jeho místo zaujal Rob Bailey, bývalý člen Acid Road, Rudy, Aardvark a Natural Gas, kteří v letech 1972 a 1973 dělali předskokany na turné Rolling Stones. Poté odešel i Colin Burgess – původní složení kapely bylo velice proměnlivé a mnohdy nepřehledné.

Burgesse o něco trvaleji nahradil Pete Clack, který do AC/DC vstoupil poté, co se u bicích v rychlém sledu vystřídali Ron Carpenter, Russell Coleman a Noel Taylor. Clackova předchozí kapela se jmenovala Flake a hrál v ní mimo jiné i Rob Bailey. Od dubna do září 1974 tvořili AC/DC sólový kytarista Angus Young, doprovodný kytarista Malcolm Young, zpěvák Dave Evans, bubeník Peter Clack a basista Rob Bailey.

AC/DC potřebovali vlastní image nebo ikonu, stejně jako většina rokenrolových skupin majících vliv na popkulturu, a proto se Angus Young krátce po začátku veřejného koncertování pustil do experimentování se svým jevištním oblečením: vyzkoušel Zorrův převlek, Spidermanův kostým, přestrojení za gorilu, a dokonce parodickou verzi Supermana, kterou nazval „Super-Ang“. Nic z toho nefungovalo. Kapela potřebovala něco, co by vyniklo, něco opravdu jedinečného, co by se vrylo do paměti fanoušků a zůstalo s AC/DC už navždy spjato. Mezi další nápady patřilo nosit ochranné přilby nebo převléci bubeníka za dvorního šaška, k čemuž nikdy nedošlo (díky bohu). S myšlenkou, že by Angus měl nosit školní uniformu, přišla jeho

starší sestra Margaret. Pamatovala si, jak po vyučování vždycky běhal po domě oblečený v uniformě a s kytarou kolem krku, a usoudila, že by se tak měl oblékat i na koncerty, protože pro lidi to bude dobrá podívaná, která jim utkví v hlavě. AC/DC se pokusili zviditelnit a namluvili médiím, že se Angus nenarodil v roce 1955, nýbrž 1959, a je tudíž ve školním věku. První uniformu, v níž odehrál koncert, nosil na střední chlapeckou školu Ashfield v Sydney. Nejenom, že se jeho přestrojení stalo nedílnou součástí image celé skupiny, ale Angus začal časem napodobovat a parodovat i proslavený kachní krok Chucka Berryho.

Podle Davea Evanse se Angus takto poprvé vymódil na vystoupení v sydneyjském Victoria Park v dubnu 1974, kdy do skupiny dosud patřili Neil Smith a Noel Taylor. V roce 2007 řekl Evans Marku Prindleovi z časopisu *Citizen*: „Angus hrál tvrdě a měl spoustu energie, ale co se kousků na pódiu týče, tak v tomhle ohledu toho moc nenavyváděl. A pak mě najednou ve Victoria Park úplně odrovnal, protože jakmile si navlíkl tu uniformu, patřilo jeviště jemu. Skákal a poskakoval nahoru a dolů. Pomyslel jsem si: ‚Páni, to je fantastický!‘ To přestrojení mu psychicky vážně pomohlo a ovlivnilo jeho hru. Je to vynikající šoumen, ale do té chvíle jím nebyl. Ta uniforma s ním fakt něco provedla, protože zničehonic začal na pódiu řídit jako pominutej.“

Angus Young ve své kultovní školní uniformě.
S laskavým svolením Chrise Capsticka / Rex Features

To Malcolm Anguse přesunul do přední části jeviště a řekl mu, že musí být aktivnější. Angus byl tenkrát velice plachý a při hře na kytaru stál

úplně bez hnutí, ale když si oblékl uniformu, úplně se proměnil. Stát na místě se mu stejně nevyplácelo, protože tak byl snadným terčem pro opilce a výtržníky, kteří chodili do barů, kde AC/DC běžně hráli.

Koncert ve Victoria Park představoval pro skupinu důležitý zlom, protože se konal ve velkých venkovních prostorách, které lákaly tisíce hudebních fanoušků. Vystoupení bývá označováno jak za open air koncert, tak za školní ples, detaily se ale liší. Buď jak buď se jednalo o klíčové představení. Smith si oblékl policejní motocyklistickou uniformu a Taylor se přestrojil za harlekýna v cylindru. Evans na sobě měl červené boty a Malcolm si vzal bílý oblek. Angus samozřejmě hrál ve školní uniformě.

Navzdory tomuto úspěšnému koncertu Malcolm usoudil, že skupina pořád potřebuje silnější image, obzvláště proto, že se blížil čas jejího vystupování na ostře sledovaných turné. Dvacátého šestého května 1974 na venkovním koncertě před Operou v Sydney hráli AC/DC jako předskokani Stevieho Wrighta, bývalého zpěváka Easybeats. Wright zde propagoval své album *Hard Road*, jímž se hodlal vrátit na vrchol a na němž se nacházel i jeho velký hit „Evie“. Šlo o historickou událost, protože s 25 000 účastníky se z koncertu vyklubalo největší venkovní představení v historii Sydney. Do Wrightovy skupiny patřili i Harry Vanda a George Young – od rozpadu Easybeats v roce 1969 to bylo poprvé, kdy trio hrálo společně. Po sérii sólových vystoupení v klubech dělali AC/DC v srpnu předkapelu Lou Reedovi. Následovalo jejich vlastní turné nazvané *Can I Sit Next To You Girl Tour*.

U britských umělců jako Sweet, Slade a David Bowie v té době letěl glam rock. „Rozhodl jsem se, že budu tou nej skandálnější oblečenou rockovou hvězdou ze všech,“ vzpomínal Dave Evans v rozhovoru pro *Citizen* z roku 2007, „něco jako Rod Stewart s tím svým sakem a šátkem. Slade zase nosili boty na platformách, což tenkrát byla úplná novinka. Boty na platformách a takový ty těsný kalhoty. Takže jsem to skloubil a vypadalo to pěkně šíleně. Všechno naše oblečení bylo dost pobuřující.“

Koncerty, na nichž AC/DC během roku 1974 vystupovali, byly dobrým tréninkem jak pro skupinu, tak pro Anguse, který při nich projevoval zdánlivě nevyčerpatelné množství energie. „Dneska se o hudbě nakecá spousta nesmyslů,“ řekl Angus v roce 2008 Brianu Boydovi z britského deníku *Daily Telegraph*. „Pro nás je to naprosto jednoduchý. Začali jsme tím, že jsme vystupovali s coververzema písní od Chucka Berryho, a čas od času jsme mezi ně vsunuli naše vlastní songy. Když jsme je dohráli, pokaždý jsme se na sebe podívali a řekli: ‚Podle mě si toho vůbec nevšimli/ A tak jsme postupně hráli čím dál víc vlastních písní.‘“

Na seznamu skladeb se nacházelo mnoho coververzí, například „Baby, Please Don't Go“ a „Heartbreak Hotel“, nejruznější hity Chucka Berryho a vlastní songy AC/DC, jako třeba „Can I Sit Next To You, Girl“, „Rockin' In The Parlour“, „Sunset Strip“, „Still In Love“, „Soul Stripper“ a „Rock 'N' Roll Singer“. Kromě toho AC/DC občas zahráli nějakou tu písničku od Free, a dokonce si troufli i na Rolling Stones. Vždy se ale drželi blues.

Image kapely tvořila zvláštní směsice přitažlivosti a okázalosti, která působila spíš britsky než australsky. Někteří australští rodáci se domnívali, že AC/DC pocházejí z Anglie, možná z bohémské londýnské ulice King's Road? Okouzlující vzhled ale neladil s dělnickou estetikou skupiny a byl nakonec zavržen. Když bratři Youngovi poslouchali blues, nepředstavovali si u toho satén a hedvábí. V rozporu s obecným přesvědčením nebyl Evans jediným členem AC/DC, který vypadal jako glam rocker – hedvábné, šik oblečení nosil i Malcolm. Evansovo místo příležitostně zaujímal Dennis Laughlin, první manažer AC/DC. Nejednalo se o jeho první pokus vést hudební kapelu: dříve působil v australské skupině Sherbet, ještě před příchodem Daryla Braithwaitea. AC/DC tehdy hráli klidně i tři koncerty denně, což pochopitelně neprospívalo Evansově slábnoucímu hlasu (vystupovat třikrát za den se zdá absurdní, ale koncerty AC/DC bývaly krátké, rozložené do celého dne a skládaly se především z coververzí. Byl to zaručený způsob, jak získat publikum a reputaci působivé, divoké,

naživo hrající skupiny). Než aby Laughlin představení zrušil, raději v případě nutnosti na poslední chvíli zakročil a postavil se do čela kapely. Evans s Laughlinem nebyli nikterak dobrými přáteli, a v AC/DC proto panovalo napětí. V rozhovoru se Scottem Redekerem ze stránky *Perris Record* Evans v roce 2001 řekl: „Byli jsme zkrátka mladí hudebníci a někteří z nás holt neuměli ovládnout svoje ego a závist.“

„Po jedny velký hádce v Adelaide jsem se s tím rozhodl praštit, zůstal jsem ale dost dlouho na to, aby skupina mohla zahrát na domluvených koncertech v Perthu,“ prohlásil Evans během rozhovoru s R. Scottem Boltonem ze stránky *Rough Edge* v roce 2006. „Když jsme přijeli do Melbourne a odehráli poslední vystoupení celého turné, sedli jsme si spolu v hotelu a Malcolm mi oznámil, že už do kapely nepatřím. Den nato jsem odletěl do Sydney.“

Jaké je dědictví Davea Evanse coby původního zpěváka AC/DC? Evans se skupinou nahrál jeden singl: „Can I Sit Next To You, Girl“ s „Rockin' In The Parlour“ na druhé straně desky. Obě skladby vyšly 22. července 1974 v Austrálii a byly velkým hitem. Pozornost australských médií přilákalo i turné Lou Reeda a vystupování kapely v klubech. „Can I Sit Next To You, Girl“ v žádné jiné zemi nikdy nevyšlo a bylo k dispozici pouze na gramofonových deskách. (Všimněte si také, že v názvu se původně nacházela čárka, která zmizela, když byla píseň znovu nahrána pro album *High Voltage*.)

AC/DC svou první nahrávku propagovali začátkem roku 1974 v oblíbeném televizním hudebním pořadu *Countdown*, na baskytaru ale dosud hrál Neil Smith a za bicími seděl Noel Taylor. Evans po odchodu ze skupiny nejprve vystupoval sólo a pak se usadil v texaském Dallasu. Dodnes je uznávaným hudebníkem.

AC/DC potřebovali zkušeného zpěváka na plný úvazek, někoho s trochou rockového charismatu, šarmantního a zapáleného, kdo by je vynesl na vrchol...

Příchod Bona Scotta a vydání australských alb 1974–1975

„AC/DC hrají v podstatě to samý, co kdysi hráli Chuck Berry, Little Richard nebo Jerry Lee Lewis – pokoušíme se vytvořit a zachytit vzrušující atmosféru jejich hudby.“

– z rozhovoru Malcolma Younga pro Tima Hendersona,

BW&BK, 2000

„Když jsme začínali, věděli jsme, že nás lidi nepřijmou ze dne na den, že je to běh na dlouhou trať,“ svěřil se Angus Kathy McCabeové v rozhovoru pro australský deník *Daily Telegraph* v roce 2011. „Za nás to chodilo jinak než dneska: člověk hrál všude, kde mohl, v hospodách, klubech, na jakýmkoli koncertě, na kterej ho pustili, na každým turné, a když měl štěstí, podařilo se mu po tom všem dostat nabídku na vystoupení v televizním pořadu. Nedá se zrovna říct, že bysme byli ta nejhodnější parta na světě, ale to k tomu taky patřilo. Dobrý na nás bylo to, co lidi slyšeli v naší hudbě. Pokud to slyšeli, tak to taky cítili.“

Členové skupiny už od samého začátku věděli, co chtějí, a bylo jim jasné, kolik dřiny je čeká, než budou považováni za pravou rokenrolovou kapelu. Kromě toho potřebovali sehnat financování a najít způsob, jak svou hudbu dostat na trh.

V roce 1973 založil podnikatel Ted Albert vydavatelství Albert Productions, které AC/DC zásadním způsobem pomohlo překonat místní slávu a těšit se z mezinárodního úspěchu. Stálými producenty Albert Productions se stali Harry Vanda a George Young, kteří Malcolma s Angusem přemluvili k účasti ve skupině Marcus Hook Roll Band, kde hrál i bubeník John Proud. Společně ve vydavatelství EMI nahráli roku 1973 album *Tales Of Old Grand Daddy*. George Young

věděl, že klíčem ke slávě je hrát živě, a o své myšlenky se s AC/DC podělil. Jednoho dne zašel na jejich zkoušku. Zamlouvalo se mu, co slyšel, a ihned se rozhodl, že se skupinou bude nahrávat.

AC/DC podepsali smlouvu s Albert Productions, která jim umožnila vydávat nahrávky v Austrálii a na Novém Zélandu. Byl to pro ně zásadní krok vpřed, jelikož tvorbu společnosti distribuovalo legendární britské vydavatelství EMI. Složení kapely se stabilizovalo s příchodem Bona Scotta, který se připojil k bratrům Youngovým a bubeníkovi Philu Ruddovi. Po vstupu basisty Marka Evanse sestava konečně nabyla trvalejší podoby.

„Nemůžu si připisovat k dobru jejich písničky nebo úspěch, kterej měli po mém odchodu,“ přiznal původní zpěvák AC/DC Dave Evans Simonu Rushworthovi ze stránky *Rush On Rock* v roce 2010. „Všechny ty klasický songy vytvořil Bon a já bych je určitě napsal jinak. Byli jsme každéj úplně jinej. Jsem ale zakládající člen jedný z nejdůležitějších rokenrolovejch kapel na světě, měli jsme spolu jeden hit, a dokud to trvalo, byla to pro mě úžasná zkušenost.“

Jak tedy přišel na scénu Bon Scott?

Kamarád George Younga Bon Scott, plným jménem Ronald Belford Scott, do AC/DC oficiálně vstoupil 24. října 1974. Narodil se 9. července 1946 v porodnici Fyfe Jamieson ve skotském Forfaru rodičům Charlesi Belfordovi a Isabelle Scottové. Jeho mladší bratr Derek se narodil roku 1949 (měl i staršího bratra jménem Sandy, ale ten zemřel krátce po narození). Ronald vyrůstal ve skotském městě Kirriemuir, v roce 1952 se však Scottovi přestěhovali do australského Melbourne a usadili se na útulném předměstí Sunshine, kde Ronald začal chodit do základní školy. Právě zde dostal přezdívku Bon. V jeho třídě totiž seděl ještě jeden Ronald, a tak aby je od sebe spolužáci odlišili, inspirovali se u americké komedie *Bonnie Scotland* a budoucího frontmana AC/DC pojmenovali Bon. Jeho druhý bratr se narodil v roce 1953. Bratři Scottovi měli sestru jménem Valerie.

K hudbě se Bon Scott poprvé nachomýtl roku 1956, když se rodina přestěhovala do Fremantlu v západní Austrálii. Stal se členem Fremantle Scots Pipe Band, kde se naučil hrát na bicí. V patnácti odešel ze Střední umělecké školy Johna Curtise a za spáchání nejrůznějších drobných přestupků strávil nějakou dobu v polepšovně. Byl odhodlaný staré chyby neopakovat a postupně vystřídal několik zaměstnání: živil se doručováním pošty, prací v baru a parkováním nákladňáků, nakonec ale roku 1966 založil svou první hudební skupinu Spektors (podle jiných zdrojů vznikli Spektors v roce 1964), kde dělal bubeníka a občas zpíval. Už tenkrát bylo zřejmé, že má suverénní charisma a jeho šoumenství je pro rokenrol ideální.

Zbožňoval Little Richarda a do oka mu padla rokenrolová sláva. Chtěl jít ve stopách svého amerického vzoru, na němž obdivoval nejenom hudbu, ale také rebelantskou osobnost. Little Richard se narodil a vyrostl ve státě Georgia, což pro mladého kreativního černocho nemohlo být v padesátých letech dvacátého století nic jednoduchého. Přinejmenším na jeho rokenrolovou image mělo tamní prostředí zřetelný vliv. Bílé Američany šokoval, ale dospívající generace teenagerů ho zbožňovala. Jeho klasické a věhlasné písně jako „Tutti Frutti“, „Long Tall Sally“ a „Good Golly, Miss Molly“ sehrály při zrodu rokenrolu klíčovou roli. Bonu Scottovi se zamlouval i Jerry Lee Lewis, obzvlášť proto, že během značně konzervativního a antiliberalního období americké historie zastával netradiční názory. Tehdy se zrodil nejenom shock rock, ale i punk – tehdejší hudebníci měli správnou, tenkrát ještě neobvyklou image a jejich přístup byl v té době něčím neslýchaným. Zajímavé je, že mnoho rokenrolových hvězd padesátých let časem našlo Boha nebo se k němu vrátilo. Tak nebo tak jejich působení mocně zasáhlo budoucí generace milovníků hudby a dodnes vzbuzuje odezvu. Bez nich by neexistoval shock rock ani punk rock. Na mladého Bona Scotta měl americký rokenrol ohromný vliv.

Spektors koncem roku 1966 navázali spolupráci s místní kapelou Winstons a založili novou skupinu jménem Valentines, v níž se Scott o místo u mikrofону dělil s Vincem Lovegrovem. Valentines slavili